– обеспечить прозрачность хозяйственной деятельности и улучшить контроль за правильностью исчисления и уплаты различных налогов на основе полного пообъектного учета недвижимости и текущего использования земли. Существующая концепция как кадастрового, так и технического учета земли допускает, что, если объект не попадает в число учтенных, субъект владения сможет не уплачивать земельный налог. Необходимо объединить землю и ее улучшение как налоговую базу, чтобы информация передавалась из одного органа в другой не через заявителя, а напрямую;

– обеспечить заинтересованность органов власти территорий в развитии рыночного оборота и повышении рыночной стоимости земли и недвижимости, установлении прозрачных и стабильных правил и условий землепользования, на этой основе повысить привлекательность инвестиций в реальный сектор экономики. Налог на землю мог бы создать эту заинтересованность, если бы земля оценивалась по рыночной стоимости. Сегодня кадастровая оценка земель и оценка имущества для целей налогообложения разделены, этим занимаются разные органы. Согласованностью оценок (чтобы суммарная оценка объекта приближалась к рыночной) ведомства не озабочены, отсюда несправедливость распределения налогового бремени;

– обеспечить более справедливое распределение налогового бремени за счет налогообложения реальной стоимости недвижимого имущества и земли в соответствии с действующими приоритетами социальной справедливости.

УДК 331.5 (075.8)

У.А. Кулажанка, прафесар; А.С. Казлоў, студэнт

АНАЛІЗ РЫНКУ ПРАЦЫ Ў РЭСПУБЛІЦЫ БЕЛАРУСЬ

The article includes theoretical analyses of the labor market in Belarus and gives some practical recommendations to increase labor work efficiency.

Запаволеныя рэформы беларускай гаспадаркі, адсутнасць актыўнай рэструктурызацыі і,наадварот,фінансаванне стратных прадпрыемстваў, слабыя бюджэтныя абмежаванні беларускіх дзяржаўных прадпрыемстваў ствараюць сітуацыю, цяжка прадказальную і нават небяспечную для беларускай эканомікі і рынку працы ў прыватнасці.

Нізкі ўзровень беспрацоўя, што афіцыйна падаецца статыстыкай, калі прааналізаваць, з'яўляецца больш трывожным, чым суцяшальным. Па-першае, ён не адлюстроўвае рэальнага становішча спраў у гэтай галіне – падлікі па методыцы МАП (міжнароднай арганізацыі працы) у некалькі разоў перавышаюць даныя айчыннай статыстыкі [1, с. 20], што ўтойвае небяспечнасць праблемы і яе своечасовае вырашэнне. Акрамя натуральных негатыўных працэсаў, што адбываюцца ў грамадстве, – адмодмоўны прырост насельніцтва, эміграцыя працоўнай сілы за мяжу, памяншэнне рэгістрацыі беспраўцоўных з-за бессэнсоўнасці апошняга і іншае, вялікі ўплыў на зніжэнне афіцыйнага ўзроўню беспрацоўя мае схаванае беспрацоўе, якое Беларусь, як і большасць краін былой савецкай сістэмы, атрымала ў спадчыну. У дадзены момант яно інстытуцыянальна падтрымліваецца. Гэта стрымлівае працэсы рэструктурызацыі, што суправаджаюцца пералівам працоўнай сілы ў іншыя галіны.

Некаторыя беларускія эканамісты пры тлумачэнні нізкага ўзроўню беспрацоўя ў краіне ўзгадваюць залежнасць Філіпса, якая адлюстроўвае альтэрнатыўнасць росту інфляцыі і беспрацоўя [2, с. 36]. Згодна з ёю, пры нізкім узроўні беспрацоўя назіраецца

высокі тэмп інфляцыі, і наадварот (магчымы і адначасовы ўзрост альбо спад абодвух фактараў, што адлюстроўваецца перасоўваннем крывой Філіпса ўверх альбо ўніз).

На агульны ўзровень занятасці ў краіне ўплывае дынаміка ВУП – спад яго ўзроўню ў 1991–1995 г г. пацягнуў некаторы спад колькасці занятых у гаспадарцы, аднак значна меншы, чым глыбіня спаду ВУП. У 1992–1995 г г. сярэднегадавы тэмп спаду ВУП склаў 10,25 %, а колькасці занятых – 3,2%. Тэндэнцыя да росту з 1996 г. суправаджалася ростам колькасці занятых, зніжэннем узроўню беспрацоўя (у 1996 г. – на 3,9 %, у 1998 – на 2,3 %). Такім чынам, рост ВУП забяспечваўся за кошт экстэнсіўнага выкарыстання працоўных рэсурсаў [2, с. 37]. Эканамічны рост таксама забяспечваецца за кошт выпуску нерэалізуемай прадукцыі, якая застаецца на складах, з прычыны сваёй высокай затратнасці. Гэта часткова таксама абумоўлена высокімі працазатратамі на адзінку прадукцыі, паколькі выраблясцца яна большай, чым неабходна, колькасцю працоўных рэсурсаў. Прадпрыемствы абцяжараны лішняй занятасцю (схаваным беспрацоўем) і вымушаны пераразмяркоўваць заробленыя сродкі сярод большай колькасці працаўнікоў, фактычна прымаючы на сябе функцыю дзяржавы, і для часткі з іх выплачваюць грашовую дапамогу па беспрацоўі. Пры гэтым зніжаюцца заробкі той часткі, якая працуе прадукцыйна, што спрыяе змяншэнню плацежаздольнага попыту ў краіне, а гэта значыць, і попыту на працу. Ва ўмовах нізкіх заробкаў людзі змяншаюць прапанову працы праз змяншэнне намаганняў, укладаемых у працу: працаўнікі дастасоўваюць сваю прапанову да паказчыкаў заробкаў. Працуюць столькі, колькі плацяць. Таму для атрымання такога самага ўкладу працы, неабходным з'яўляецца павелічэнне занятасці.

У той час, калі на пачатку дзевяностых у краінах, якія перажывалі трансфармацыю і пераход да рынкавых адносінаў, прадпрыемствы вызвалялі вялікую колькасць працаўнікоў, пазбаўляючыся ад лішку працоўнай сілы і лішніх выдаткаў. На дадзеным этапе можна адзначыць высокі рост прадукцыйнасці працы ў такіх краінах, як, напрыклад, Польшча, высокі эканамічны рост, але разам з гэтым назіраецца высокі ўстойлівы ўзровень беспрацоўя. Адзін са шляхоў павышэння ўзроўню занятасці падчас трансфармацыі – гэта паскоранае развіццё малога бізнесу, які б мог абсарбіраваць працоўныя рэсурсы, што вызваляюцца з рэструктурызуемых прадпрыемстваў.

У Беларусі высокі ўзровень валавога накаплення (у % ад валавога ўнутранага прадукту), па гэтым паказчыку Беларусь перавышае развітыя краіны, тым не менш тут адчуваецца інвестыцыйны голад. Беларусь прыняла іншы шлях – сацыяльна арыентаванай гаспадаркі. У выніку мы маем той жа рост беспрацоўя, які прыкрываецца афіцыяльнай статыстыкай, пры нізкім узроўні прадукцыйнасці. Рэформы прыйдзецца праводзіць, але з большымі грамадскімі стратамі.

Даследаванні паказваюць, што малы і сярэдні бізнес здольны стварыць неабмежаваную колькасць працоўных месцаў. Аднак у Беларусі працоўныя рэсурсы, што вызваляюцца з рэструктурызуемых дзяржаўных прадпрыемстваў, не могуць паглынацца сферай паслуг і малым бізнесам, як гэта адбываецца ў краінах Заходняй Еўропы. Гэта абумоўлена наступнымі прычынамі.

1. Збяднеласць беларускіх грамадзян, асабліва ў рэгіёнах, не дае магчымасці стварыць дастатковы попыт на паслугі.
2. Замежныя інвестыцыі недастатковыя для пачатку развіцця айчыннага бізнесу.
3. Прававая база краіны не спрыяе развіццю малога і сярэдняга бізнесу.

Дзяржаўныя фінансавыя ўкладанні адцягваюцца неэфектыўнымі прадпрыемствамі, што маюць магчымасць палітычнага лабіравання, часам на выплату даўгоў па заробках.

Дрэнная інфраструктура рэгіёнаў Беларусі не спрыяе прыцягненню замежных і айчынных інвестыцый.

Праблему павышэння эфектыўнасці занятасці нельга вырашыць без разбуйнення і прыватызацыі дзяржаўных прадпрыемстваў, увядзення рэальнага інстытута банкруцтва, развіцця дробнага і сярэдняга прыватнага бізнесу.

ЛІТАРАТУРА

1. Усоский В. Рыночные регуляторы. Как они действуют? Или почему экономика потребляет больше, чем производит // Финансы, учёт, аудит. 2000. №10. С. 19 – 23.

2. Тихонова Л.Е., Ванкевич Е.В. Влияние макроэкономических факторов на спрос и предложение рабочей силы на рынке труда в Беларуси // Белорусская экономика: анализ, прогноз, регулирование. 2000. №9. С. 32 – 42.

3. Michael Kapoor. The curse of unemployment // Business Central Europe. July-August 2001. C. 16 – 19.

УДК 331.2

Т.Н. Долинина, доцент; Е.Н. Долинин, доцент МВК МВД

ТЕНДЕНЦИИ В ОПЛАТЕ ТРУДА РАБОТНИКОВ ОБРАЗОВАНИЯ (1990–2001 г г.)

In this article on the basis of the official statistical data the dynamics estimation of the wage level of the formation workers is given for the period since 1996 for 2001.

Мировой опыт показывает, что на роль лидеров в социально-экономическом развитии всегда претендовали страны, отличающиеся наиболее высоким уровнем образования граждан. Как известно, образование представляет собой инвестиции общества в человеческий капитал, который наряду с материальным и экологическим капиталом является одной из важнейших составляющих национального богатства. К примеру, национальное богатство США в 1991 г. оценивалось в 54,5 трлн. долл., из которых 26,0 трлн. долл. (48%) приходилось на человеческий капитал [1, с. 318].

Роль образования в развитии общества чрезвычайно велика. Во-первых, оно делает более продуктивным живой труд. Во-вторых, высококвалифицированные кадры обладают повышенной способностью к восприятию и использованию на практике новых научных идей, технических орудий, методов производства и управления, то есть они не только работают производительнее, с использованием более сложных средств труда, но и лучше распоряжаются имеющимися ресурсами. Наконец, в-третьих, развитие науки и техники невозможно без высокообразованных кадров, которые генерируют новые идеи и осуществляют их практическую реализацию. Следовательно, образование служит одним из важнейших источников экономического роста. По данным Всемирного банка, 16% роста в странах с переходной экономикой обусловлены имеющимся физическим капиталом, 20% – природным капиталом, остальные 64% связаны с человеческим капиталом [2]. Наиболее развитые страны мира до 40% валового национального продукта получают в результате развития системы образования [3, с.129].